

Лексичка анализа двочланих термилошких синтагми електродистрибутивног система

УДК 811.163.41'373.46

САЖЕТАК: У овом раду приказана је анализа реченичних чланова двочланих термилошких синтагми из домена електродистрибутивног система, представљене су специфичности творбеног аспекта и размотрен је међуоднос стручне терминологије и опште лексике. Кроз анализу парадигматске равни, указано је и на одређене лексичко-семантичке законитости које у електроенергетском термилошком систему владају на српском језику као и на промену односно постојаност њиховог реченичног облика приликом превођења на енглески језик. Направљен је посебан осврт на међујезичке утицаје, односно продор терминологије страног порекла у српски језик. Резултати добијени овим истраживањем указују на то да анализирани термини употребљени у свом синтагматском облику тешко могу наћи примену ван термилошког система којем припадају.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: двочлане термилошке синтагме, електроенергетски систем, електродистрибутивни систем, порекло лексема, преводни еквиваленти.

РАД ПРИМЉЕН: 17. март 2016.

РАД ПРИХВАЋЕН: 04. мај 2016.

Тања Ивановић

tanja.ivanovic09@gmail.com

Влада Републике Србије

Канцеларија за европске интеграције

1. Увод

Као област која је у последњој деценији доживела велики успон на глобалном нивоу, енергетика је и као научна дисциплина преузела водећу улогу у друштву па је и број научних радова и речника који се објављују из ове области велики. Неки од запаженијих речника из области енергетике доступни су путем интернета. Такви су, на пример: EDF energy – Glossary of energy terms,¹ Victor Bishop-International Glossary of Biochemistry, Construction, Energy & Power

¹ <https://www.edfenergy.com/large-business/glossary>

Engineering,² Glossary of U.S. Energy Information Administration,³ Glossary of electric industry terms.⁴ Развој енергетике је, последично, праћен и растом термиолошког фонда. Из тог разлога, попис термина а касније и њихова анализа, поред општег значаја у пословању, едукацији и комуникацији, има и врло значајну улогу у смислу сагледавања утицаја страних термина (а тако и културе) на лексику српског језика и неодојива је компонента енергетике као научне области.

Мада постоји велики број објављених истраживања која се баве, како општим принципима у раду на терминологији тако и подробнијом лингвистичком анализом термина електроенергетске струке, као подстицај на ово истраживање послужила је „Лингвистичка анализа научног стила руског и српског језика у области електротехнике“, докторска дисертација Надежде Лаиновић-Стојановић (Лаиновић-Стојановић, 1996).

С обзиром на то да су електродистрибутивни појмови, иако у врло фреквентној употреби, недовољно лексички испитани и образложени, предмет истраживања овог рада представљају двочлани електроенергетски термини на српском језику, са освртом на њихове еквиваленте на енглеском језику, у циљу да се овај лексички систем, макар и делимично, с лингвистичког аспекта приближи његовим стручним круговима.

Рад је настао као потреба привредних друштава за дистрибуцију електричне енергије Електропривреде Србије да се подзаконски акт којим се уређују рад, планирање и одржавање дистрибутивног система, а чији је званични назив Правила о раду дистрибутивног система,⁵ преведе са српског на енглески језик, поштујући правила стандардизоване стручне терминологије на оба језика.

С обзиром на то да је број радова у којима се пописују термини из области електроенергетике на српском језику врло мали,⁶ тако је и попис ових специјализованих реченичних конструкција један од циљева овог рада.

² <http://gen.lib.rus.ec/book/index.php?md5=FD402172420BD18B069D99A7DDB2FBF2>

³ <http://www.eia.gov/tools/glossary/index.cfm?id=M>

⁴ <https://www.xcelenergy.com/staticfiles/xcel/Regulatory/EEIGlossaryIRPEEI2005Definitions.pdf>

⁵ Документ Правила о раду дистрибутивног система доступан је на адреси <http://www.propisionline.com/Ind0k/Legislation/52592>

⁶ Уколико изузмемо обавезу Канцеларије за Европске интеграције Владе РС да преведе комплетан корпус правних тековина ЕУу циљу придруживања Србије Европској унији, поштујући начела стручне, језичке и правнотехничке редактуре, ниједан други озбиљнији покушај пописивања термина из области енергетике није забележен. Једини битнији покушај формирања терминсистема у оквиру Електропривреде Србије своди се на публикацију коју је 1997. године издао Електроенергетски координациони центар под именом Статистичка терминологија коришћена у електропривреди на српском, енглеском и француском језику чији циљ

2. Анализа грађе

Као део лексике који обухвата скуп специјалних речи и израза из одређене научне, стручне, професионалне области, терминологија има велики значај за тачну и ефективну комуникацију у оквиру одговарајућег специјализованог језика а уједначена и прецизна терминологија пресудна је за добар превод стручних текстова (*Влада Републике Србије, Канцеларија за европске интеграције, 2013*). Као научна дисциплина, терминологија покрива три основна концепта, а то су: основна начела и појмови на којима се заснива проучавање термина, смернице које се користе у раду на терминологији као и скуп термина одређеног предметног поља (*Castellví, 1999*).

Од укупног броја који премашује хиљаду двочланих синтагми у Правилима о раду дистрибутивног система, одабрано је нешто више од сто најчешће коришћених које су приказане у прилогу на крају рада.

Анализом грађе, утврдили смо да се у српском језику најчешће јављају терминолошке синтагме типа: придев + именица. Неретко се јављају и синтагме типа: именица + именица у генитиву, али о томе ће бити речи касније.

За почетак, издвајамо двочлане синтагме типа: придев + именица, од којих су оба реченична члана страног порекла. Наводимо неколико примера:

<i>електроенергетски систем</i>	'power system'
<i>енергетска анализа</i>	'power analysis'
<i>стационарни режим</i>	'stationary regime'
<i>енергетски трансформатор</i>	'power transformer'

Као дисциплина која се бави прикупљањем, обрадом, описивањем и представљањем термина који припадају одређеном пољу примене, терминологија је задужена за проналажење одговарајућих еквивалената за стручне термине из изворног језика односно успостављање везе између термина и концепата који они представљају (*Bowker, 2015*). Међу анализираним лексемама значајан је број међународних ужестручних термина који су задржали своје значење из језика из ког су преузети. Највећи број лексема из анализираниог корпуса води порекло из латинског језика а значајан број потиче из грчког. У малом броју случајева, лексеме које испитујемо а које потичу из латинског односно грчког језика, у српски језик су ушле посредством

је био да се створи јединствена терминологија намењена стручњацима из области статистике у Електропривреди. Самим тим, овај приручник не обухвата комплетан електроенергетски терминосистем али ипак представља позитиван покушај да се на једном месту пронађу неки од најфреквентније коришћених термина.

француског, немачког и енглеског језика. Табелом 1 приказане су лексеме страног порекла у односу на њихов укупан број у анализираној грађи, разврстане према језицима из којих воде порекло.

језик	лексеме	број речи	проц.
латински	activus, apparatus, armarium transformator, coefficientis, consumere, polus, obiectum, condensator, minimalis, maximalis, differentialis, contactus, generator, factor, stationarius, combinare, frequens, directus, magnetizare, distributivus, frequentia, primarius, secundarius	24	11,0%
грчки	analysis, karakteristikos, elektron, energiea, energetikos, kriterion, metron, parallelos, pausis, phasis, synchronos, systema, thermos	13	6,0%
француски	batterie, groupe (итал. gruppo), reserve, regime (лат. regimen), electricque (грч. electron)	5	2,0%
немачки	schema (грч. schema)	1	0,5%
енглески	impedance (лат. impedire), flick	2	1,0%
укупно		45	21%

Табела 1: Лексеме страног порекла.

Поред табеларно приказаних примера лексема које имају интернационално порекло и које су се као такве одомаћиле у српском језику струке, задржавајући своје значење из језика из ког су преузете, важно је истаћи и примере у којима се јављају различита значења наизглед истих термина која, управо због своје „неусклађености“ могу довести до праве забуне приликом превођења. Такви термини називају се „лажним пријатељима“. Лажни пријатељи су речи које исто звуче али имају различита значења у два језика. Тако, термин регулатор којим се на српском језику означава уређај који служи за аутоматску регулацију напона агрегата (*напонски регулатор* – ‘voltage controller’) или брзину окретања турбине (*турбински регулатор* – ‘turbine controller’), на енглеском језику означен је лексемом ‘controller’. Насупрот томе, лексема ‘regulator’ на енглеском језику означава регулаторно тело (институцију), као што је Агенција за енергетику. Ова именица је латинског порекла а означава „уређај за аутоматско одржавање равномерног рада“ *Anić i dr. (2002)*. Сличан је случај и са термином ‘capacity’ који у електроенергетици на српском језику представља *инсталисану снагу* (а не капацитет), односно појам који се везује за електрични елемент кондензатор, као и са термином *трансформаторска станица* који свој еквивалент на енглеском језику налази у појму ‘substation’ а који се, преведен као подстанциа, у српском језику везује за топлотну енергију односно грејање а не за електроенергетику. Још један пример који се често употребљава у језику струке је синтагма *управљање системом* (‘system control’), где ‘control’

не представља контролу у смислу надзора или провере већ техничко управљање системом, било да се управљање спроводи различитим управљачким уређајима (регулаторима) било да је у питању људски фактор који изводи манипулације (укључења и искључења елемената система) у систему. У том смислу, учавамо да не постоји једнозначно пресликавање из једног језика у други као и да је терминологија страног порекла у српски стручни језик уметана уз претходну подробну анализу стручњака из дате области а ослањајући се на праксу дужу од једног века на нашим просторима. Таква терминологија је, у анализираном корпусу електроенергетске струке, данас потпуно адаптирана и одомаћена.

Највећи број терминолошких синтагми на српском језику, у корпусу којим се ово истраживање бави, има модел синтагме придев + именица, а овај модел се на енглески језик најчешће преводи моделом синтагме именица + именица, који је и најзаступљенији у енглеском језику. Тако, из наведених примера видимо да се само последња од горенаведених синтагми *стационарни режим* 'stationary regime', на енглески језик преводи истим моделом: придев + именица, док су остале преведене по моделу: именица + именица.

Учавамо, такође, да су чести и случајеви у којима је придев страног док је именица словенског порекла:

<i>ре/активна снага</i>	're/active power'
<i>трансформаторско поље</i>	'transformer bay'
<i>ин/директно мерење</i>	'in/direct (electricity) metering'
<i>диференцијална заштита</i>	'differential protection'
<i>електрични лук</i>	'electrical arc'

Исто тако, постоје и примери синтагми у којима је придев домаћег док је именица страног порекла, мада у анализираном материјалу то није чест случај, па тако наводимо:

<i>мерна група</i>	'metering group'
<i>преносни систем</i>	'transmission system'
<i>кружна фреквенција</i>	'angular frequency'

Издајамо, и неколико примера у којима се терминолошке конструкције на српском језику састоје само од лексема домаћег порекла:

<i>пад напона</i>	'voltage drop'
<i>вршина снага</i>	'peak power'
<i>спојно поље</i>	'busbar coupler'
<i>уклопна шема</i>	'topology diagram'
<i>кратак спој</i>	'short circuit'

Анализирајући издвојене синтагме утврдили смо да се у врло малом броју случајева појављују синоними (што се може приписати прецизности и егзактности науке коју анализирамо), али, ипак, међу примерима који се јављају постоји паралелна и равноправна употреба домаћих и страних термина, па тако *називни*, *назначени* или, пак, *номинални* напон на српском језику свој еквивалент на енглеском језику налази у синтагми ‘rated voltage’. Слично је и са термином *мала* односно *мини* хидроелектрана који се на енглески језик преводи конструкцијом ‘small power plant’ или пак, примером у ком се *једнофазни* односно *монофазни* прикључак на енглески језик преводи конструкцијом ‘single phase connection’. Мада су термиолошке варијације и синоними карактеристични за употребни језик, спонтана, слободна и немотивисана употреба варијанти и лексичких синонима није у интересу ниједне струке, управо зато што доводи до недоследности у коришћењу њене терминологије (Schmitz and Straub, 2010). Стога, неопходно је да свака стручна област нормира сопствену терминологију чиме се елиминишу двосмислености и термиолошке варијације. Стварање термиолошке базе, као базе података која садржи информације о подручјима примене одређених концепата као и термина који их означавају (Melby, 2012), један је од кључних елемената у нормирању терминологије и основни предуслов за постизање високог квалитета у термиолошком раду.⁷

Међу термиолошким синтагмама домаћег порекла постоје и оне које се на енглески језик преводe сажето, монолексемом, па тако издвајамо следеће примере:

<i>трансформаторска станица</i>	‘substation’
<i>разводно постројење</i>	‘switchyard’
<i>раскидач (струјног) кола</i>	‘recloser’
<i>инсталисана снага</i>	‘capacity’
<i>електрична енергија</i>	‘electricity’
<i>мерни (разводни) орман</i>	‘cubicle’

Мада се у српском језику јављају монолексеми која се на енглески језик преводe двочланим синтагмама, у анализираном материјалу не издвајају се такви примери. Међутим, уочене су вишечлане синтагме у енглеском језику које своје еквиваленте на српском имају у двочланим синтагмама, попут:

⁷ Једна од највећих термиолошких база институција Европске уније је база InterActive Terminology for Europe – IATE (<http://iate.europa.eu/SearchByQueryLoad.do?method=load>), а један од позитивних примера је и Евротека, термиолошка база Канцеларије за европске интеграције Владе РС (<http://prevodjenje.seio.gov.rs/evroteka/index.php?jezik=engl>).

<i>далеководно поље</i>	‘overhead line bay’
<i>подземни вод</i>	‘underground power line’
<i>генераторски прекидач</i>	‘generator circuit breaker’
<i>спојни прекидач</i>	‘connection circuit breaker’
<i>мала електрана</i>	‘small power plant’
<i>високоуичински осигурач</i>	‘knife blade fuse’
<i>струје земљоспоја</i>	‘earth fault current’

Као што је на почетку овог поглавља речено, неретко се у српском језику јавља конструкција реченице именица + именица у генитиву која се на енглески језик преводи по моделу именица + именица. Издвајамо следеће примере:

<i>пад напона</i>	‘voltage drop’
<i>губитак снаге</i>	‘power loss’
<i>растављач снаге</i>	‘power disconnecter’
<i>предаја енергије</i>	‘electricity delivery’
<i>место прикључења</i>	‘connection point’
<i>одводник пренапона</i>	‘surge arrester’

Интересантно је да се следећи примери синтагме модела: придев + именица и именица + именица у генитиву у српском језику преводe на енглески језик по моделу партицип + именица:

<i>коефицијент свођења</i>	‘referring coefficient’
<i>погонска снага</i>	‘operating power’
<i>расклопни апарат</i>	‘switching device’
<i>мерна група</i>	‘metering group’
<i>гранa магнетeња</i>	‘magnetizing branch’

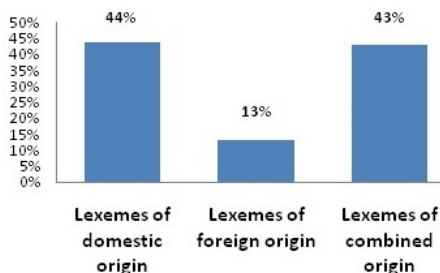
У не тако великом броју случајева али међу терминолошким синтагмама које испитујемо, синтагме модела придев (трпни глаголски придев) + именица у српском језику на енглески се преводe као партицип перфекта + именица:

<i>одобрена снага</i>	‘approved power’
<i>дозвољена струја</i>	‘allowed current’
<i>комбиновани рад</i>	‘combined operation’
<i>назначена струја</i>	‘rated current’
<i>назначени напон</i>	‘rated voltage’

У односу на укупан број анализираних лексема, можемо закључити да тек петину чине термини страног порекла. И док у обрађеном корпусу 13% заузимају реченичне конструкције у ком су оба члана страног порекла, дотле се чак 44% одликује синтагмама у ком су обе лексеме домаћег порекла а

преосталих 43% се односи на синтагме комбинованог порекла (у ком је први члан страног а други домаћег порекла или обратно). У највећем броју случајева заступљена је реченична конструкција: придев + именица (чак 84%) док преосталих 16% чине конструкције: именица + именица у генитиву.

Графикон на слици 1 илуструје проценат присуства лексема домаћег и страног порекла у 107 посматраних термилошких синтагми.

Слика 1. Приказ порекла реченичних чланова у проценти

2.1 Творбена анализа

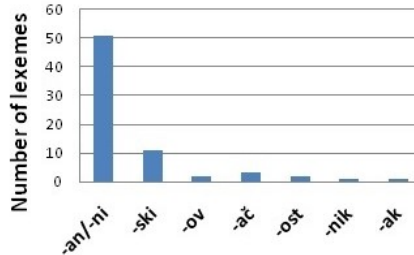
У овом одељку приказане су главне деривационе и композиционе могућности лексема у оквиру двочланих термилошких синтагми на српском језику и представљен је инвентар афикса унутар корпуса који испитујемо.

Суфиксација Када је реч о суфиксалној анализи лексема из анализираних синтагми, у највећем броју случајева издвајају се синтагме у чијем су саставу придевски суфикси форме *-ан/-ни* и *-ски* на српском језику, док у свега два случаја налазимо и суфикс *-ов* па тако издвајамо следеће примере:

-ан/-ни: синхрони генератор, вршна снага, дистрибутивни објекат/мрежа, диференцијална заштита, дозвољена струја, електрична енергија, електрични лук, заштитни намотај, заштитни уређај, инсталисана снага, карактеристична импеданса, комбиновани рад, кружна фреквенција, конзумно подручје, контактни термометар, максимално/минимално оптерећење, мерна опрема/група итд. (укупно 51 синтагма у чијем су саставу лексеме које се формирају уз помоћ суфикса форме *-ан/-ни*);

-ски: генераторски прекидач, енергетски претварач/трансформатор, енергетска анализа, кондензаторска батерија, острвско напајање, острвски рад, погонско стање, погонска снага, трансформаторска станица/поље;

Слика 2. Суфикси

-ов: Бухолцова заштита, Тевененова импеданса.

У свега неколико примера јавља се именичка суфиксација.

-ач: растављач снаге, раскидач кола, генераторски прекидач;

-ост: сигурност напајања, критеријум сигурности;

-ник: одводник пренапона;

-ак: губитак снаге.

Графикон на слици 2 илуструје употребу суфикса у лексемама у 107 испитиваних синтагми.

Префиксација Када говоримо о префиксалној анализи лексема из анализираних синтагми на српском језику, запажамо да су доминантни префикси у овој грађи, у највећем броју случајева, домаћег порекла: *под-*, *над-*, *при-*, *пре-*, *раз-*, *без-*. Мада лексеме из издвојених синтагми представљају префиксално-суфиксалне изведенице, у примерима који следе анализирамо префиксе који их творе па тако издвајамо синтагме које се одликују префиксима и придевима домаћег порекла:

<i>безнапонска пауза</i>	‘voltage interruption’
<i>надземни / подземни прикључак</i>	‘overhead / underground connection’
<i>пренапонска (наднапонска) / поднапонска заштита</i>	‘overvoltage / undervoltage protection’
<i>надпобуђени / подпобуђени режим</i>	‘underexcitation / overexcitation regime’
<i>привидна снага</i>	‘apparent power’
<i>прикључни вод</i>	‘connection line’
<i>разводно постројење</i>	‘switchyard’

раставаљач снаге ‘power disconnector’

У малом броју случајева појављују се и примери у којима је префикс домаћег порекла а придев страног:

*надфреквентна/подфреквентна*⁸ ‘overfrequent / underfrequent’
заштита ‘protection’

Из обрађеног корпуса издвајамо следеће лексеме које су формиране помоћу префикса страног порекла (напомињемо да су, и префикс и придев који их творе, страног порекла), и које су, као такве, одомаћене у нашој употреби:

асинхрони генератор ‘asynchronous generator’
индиректно мерење ‘indirect electricity metering’
реактивна снага ‘reactive power’

Композиција Свака сложена реч твори се спајањем основа двеју или више посебних речи у једну реч. Из анализираних синтагми издвајамо следеће примере сложених лексема:

земљоспојна заштита ‘earth fault protection’
прекострујна заштита ‘overcurrent protection’
краткостпојна заштита ‘short-circuit protection’
једнополна шема ‘single-line diagram’
једно / трофазни прикључак ‘single / three-phase connection’
високоучински осигурач ‘knife blade fuse’
полуиндиректно мерење ‘semi-indirect electricity metering’

Мада је категоријску припадност форманта *полу-* тешко одредити јер га одређени аутори сматрају префиксом, првенствено зато што често служи да делимично негира исте оне основе које префикс *не-* негира у потпуности, ограничавајући или ублажавајући значење придева, овај елемент је врло продуктиван и с њиме стално настају нове речи па смо стога овај формант и обрадили као сложеницу (Клајн, 2002, стр. 81, 116).⁹

Извајамо и примере синтагми са сложено-суфиксалним изведеницама:

⁸ Лексеме „подфреквентан“ и „надфреквентан“, на којима није извршено једначење сугласника по звучности, преузете су из Правила о раду дистрибутивног система као званичног подзаконског акта. Стога се и у овом истраживању јавља таквом облику.

⁹ Интересантно би, пак, било питање зашто ова синтагматска конструкција није термиолошки постављена као *полудиректно мерење* уместо постојећег

далеководно поље	'overhead line bay'
електроенергетски објекат / систем	'power facility / system'

У овим примерима на српском језику, сложенице између првог и другог дела основе повезује спојни вокал: -о-. Једино код примера *полуиндиректно мерење* „-у- би се могло сматрати спојним вокалом додатим на основу речи *пола* или *по(л)*, уколико не прихватимо тумачење Барићеве (Barić, 1980, стр. 18–19), по којој је *полу-* префикс“ (Клајн, 2002, стр. 25).

Од укупног броја анализираних лексема из обрађених синтагми лако запажамо ограничен број и репетитивни карактер како префикса тако и суфикса који их творе (имамо девет различитих облика префикса у обрађеном материјалу и седам различитих форми суфикса), за шта је у великој мери заслужна специфичност струке коју лексички испитујемо. Иако се на први поглед одликују већом разноликошћу форманата, префикси су у много мањој мери заслужни за формирање одабраног термилошког корпуса (тек 17%), док су суфикси заступљени у чак 65% случајева. То свакако не умањује њихову важност и незаменљивост у формирању конкретне термилошке базе. Поред тога, тек осам лексема из анализираних синтагми можемо окарактерисати чистим сложеницама које се одликују јасном мотивацијом оба дела лексеме што се, свакако, дугује егзактности посматране струке, док свега три синтагме садрже лексему која је сложено-суфиксална изведеница.

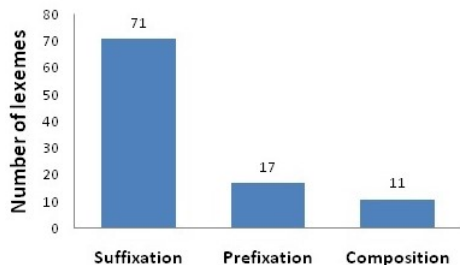
Број лексема у 107 анализираних синтагми које се творе помоћу суфикса је 71, лексема које се творе помоћу префикса је 17 а сложених лексема има 11, као што је илустровано на графикаону на слици 3.

3. Лексичко-семантичке особине термина

Иако се стручни термини које испитујемо у највећем броју случајева одликују моносемантичношћу, интересантно је проучавање њихових парадигматских односа (код оних термина који имају одлике вишезначности) па се и термилошка анализа са лексичког и семантичког становишта

полуиндиректног јер се у језичком смислу тешко уочава разлика међу њима. Међутим, та разлика ипак постоји због тога што се индиректна мерења обављају преко одређених претварача, напонских и струјних мерних трансформатора од којих, изостављањем једног, добијамо тзв. *полуиндиректно мерење*. Насупрот томе, као што и сам назив каже, директно мерење подразумева мерење без напонских и струјних мерних трансформатора преко бројила електричне енергије (у том смислу, *полудиректно мерење* се као израз у електроенергетици не користи мада би у суштини означавало исто).

Слика 3. Начини творбе речи

бави једним од најважнијих лингвистичких питања: питањима полисемије, антонимије и синонимије, којима је и посвећен овај одељак.

3.1 Полисемантичност термина

Иако је једнозначност императив код термиолошког нормирања, њено постизање је јако тешко у потпуности реализовати. С обзиром на чињеницу да су стручни термини уједно и јединице општег лексичког фонда, имајући у виду специфичност струке коју испитујемо, поставља се питање да ли ови термини, тј. термиолошке синтагме, могу, уопште, функционисати независно од термиолошког система којем припадају?

Постоје ситуације у којима, у речницима, налазимо термин који функционише искључиво у свом затвореном термиолошком систему. Уз такве речи стоји податак ком термиолошком систему припада. На пример, у Речнику српскога језика Матице српске (*Матица српска*, 2011) за лексему *генератор* испред њене дефиниције дат је квалификатор *физ.* чиме је потврђено да је *генератор* термин и да је јединица термиолошког система физике. У том смислу, врло тешко ћемо овакав термин искористити ван његовог термиолошког поља. Међутим, с обзиром на чињеницу да термини представљају и јединице општег језичког система у коме функционишу, према (*Гортан-Премк*, 2004, стр. 122–123), и са својим дефинисаним појмовним садржајем и са другим, новим који развијају у контакту са другим лексичким јединицама, када изађу из својих термиолошких система, из језика науке, када уђу у језик публицистике, и готово редовно преко њега у општи језик, почињу да имплицирају свој експлицитно дат појмовни садржај, почињу да га богате, да развијају у њему и релевантне елементе реализације, и када то, или део тога развију, почињу и да граде око себе различите лексичке системе: почињу

да развијају полисемију, чак и ону метонимијску као нпр. *генератор бројева* у логоу.

Термини имају ограничену способност развијања вишезначности а та особина, према запажањима (Горган-Премк, 2004, стр. 119), лежи у двојакој природи термина као знака где термин припада и општем лексичком фонду, па тако подлеже свим лексичким законитостима, између осталог и полисемантичности, али истовремено термин припада и посебном, термилошком систему па тако подлеже и његовим законитостима и тежњи ка моносемантичности, ка симетричном односу знака и појма који му је у семантичком садржају. Баш зато, термини не могу ширити своју семантичку структуру метафоричким путем а врло ретко метонимијом и синегдохом могу давати секундарна значења. Када је област коју испитујемо у питању, имамо, пак, ситуацију када се један исти термин јавља у различитим термилошким системима и са различитим појмовним вредностима. Међутим, такву појаву ипак треба разликовати од хомонимије која се, према запажањима (Шипка, 2006, стр. 61), заснива на подударности форме и неповезаности садржаја. Односно, према дефиницији (Горган-Премк, 2004, стр. 150), хомонимија представља постојање и могућност постојања двају или више диверзних семантичких садржаја у формално, по спољашњем изгледу истоме облику.

Говорећи о узроцима настанка полисемије (Драгићевић, 2010, стр. 130) наводи да је основни разлог због којег долази до полисемије постојање знатно више предмета и појава него лексема за њих па тако, када би свака ствар око нас имала засебан назив, не бисмо могли да се споразумевамо, јер не бисмо могли да запамтимо све лексеме. Међутим, према овој ауторки, недостатак лексике не треба тумачити сиромаштвом једног језика већ ограниченим когнитивним способностима корисника језика. Деривацијом значења од основног настаје скуп значења једне лексеме који представља њену полисемантичку структуру а састоји се из примарног/основног/номинационог значења и секундарних значења (Драгићевић, 2010, стр. 131).

Од укупно 107 синтагми у овој грађи, њих 37 садржи именицу која је вишезначна и која се употребљава и ван свог термилошког система.

То су следеће именице: *апарат*, *батерија*,¹⁰ *вод*,¹¹ *генератор*, *губитак*, *грана*

---

¹⁰ Именица *батерија* мора се посматрати искључиво у свом синтагматском облику у ком се у анализираном корпусу јавља а то је *кондензаторска батерија*, јер само тако недвосмислено упућује на елемент у електроенергетском систему који не акумулира нити претвара енергију из једног вида у други (што је својство батерије која хемијску енергију претвара у електричну и обратно), већ има улогу у компензацији реактивне снаге.

¹¹ Означаваче се *вод* којим се корисник, било електрана било потрошач, прикључује на енергетски систем, па тако ова именица остварује своје секундарно значење.

(магнећења),¹² група, енергија, заштита, коло,¹³ лук,¹⁴ место, мерење, мрежа,¹⁵ напајање,¹⁶ напон,¹⁷ објекат, опрема, оптерећење, осигурач, погон, подручје, поље, рад, режим,¹⁸ свођење, сигурност, систем, снага, спој,¹⁹ станица, стање, струја, уређај, управљање, фреквенција, шема.

Ових 37 полисемантичних именица заузимају 17% од укупног броја лексема које се јављају у обрађеном корпусу. Међутим, не смемо заборавити да се велики број полисемантичних именица јавља више пута у различитим контекстима, па тако имамо више врста *заштите* (чак 11), *снаге* (такође 11), *оптерећења* (4), *струја* (5), *водова* (3), *мерења* (3), *поља* (3), *рада* (3), *режима* (3), *система* (3), *генератора* (2), *енергије* (2), *места* (2), *напајања* (2), *напона* (2), *објеката* (2), *погона* (2), *сигурности* (2), *стања* (2), *уређаја* (2) и *шема* (2).

значење које остварују према РСЈ	број лексема
примарно	16
секундарно	21
укупно	37

Табела 2: Број лексема према свом значењу у РСЈ

¹² Грана *магнећења*, у електроенергетици позната и као попречна или оточна грана. Мада се не налази у РСЈ, магнећење подразумева процес у ком се електрична енергија преноси магнетним доменима феромагнетног језгра електричне машине односно подразумева намагнетисавање језгра (да би електрична машина радила потребно је намагнетисати језгро).

¹³ Подразумева затворену проводну путању преко које се затвара струјни круг: струјно коло.

¹⁴ Подразумева ток струје кроз слабо проводну средину при чему се ослобађа велика количина топлоте што има јак светлосни ефекат.

¹⁵ Према РСЈ, значење којим се ми бавимо у овој анализи налази се на 5. месту, што значи да је лексема из опште употребе проширила своју семантичку структуру метафоричким путем и добила термиолошко значење

¹⁶ Нема га као именице у РСЈ. Од гл. *напајати*, које у свом примарном облику представља несвршени глагол према напојити се, а у свом секундарном значењу подразумева снабдевати се, пунити се (водом, струјом и сл.) према РСЈ.

¹⁷ Разлика у потенцијалу између двеју тачака у електричном колу или пољу, која омогућава протицање струје кроз затворен круг.

¹⁸ Односи се на одређено радно стање у систему. У анализираном корпусу имамо *стационарни режим*, *подпобуђени режим*, *надпобуђени режим*.

¹⁹ У обрађеном материјалу јавља се и именица које нема у РСЈ: *земљоспој* (*струје земљоспоја*), а која подразумева вредност струје која се јавља када један од три фазна проводника додирне нулти потенцијал.

Иако лексеме из реченичних синтагми могу коегзистирати у општем лексичком систему када се издвоје из синтагми које испитујемо, ту способност губе када су употребљене у синтагматском односу језика струке јер тада недвосмислено указују на одређену појаву унутар електроенергетског система, место или целину уређаја и инструмената неопходних за функционисање система. Самим тим можемо закључити да је проценат затворености анализираних терминолошког система висок. Табелом 2 приказан је број полисемантичних лексема према значењу које остварују у Речнику српског језика Матица српска (2011).

3.2 Антонимски однос лексема

И док се, у синтагмама које испитујемо, полисемија јавља искључиво на именицама, дотле се антонимија јавља на придевима, па тако издвајамо:

<i>минимално оптерећење</i>	–	‘minimum load’	–
<i>максимално оптерећење</i>		‘maximum (peak) load’	
<i>подземни вод/прикључак</i>	–	‘underground power line/connection’	–
<i>надземни вод/прикључак</i>		‘overhead power line/connection’	
<i>подпобуђени режим</i>	–	‘underexcitation regime’	–
<i>надпобуђени режим</i>		‘overexcitation regime’	
<i>подфреквентна заштита</i>	–	‘underfrequent protection’	–
<i>надфреквентна заштита</i>		‘overfrequent protection’	
<i>пренапонска (или: наднапонска)</i>		‘overvoltage protection’	
<i>заштита</i>	–		
<i>поднапонска заштита</i>		‘undervoltage protection’ ²⁰	

Издвојени примери лексема, било да представљају степеноване било нестепеноване антониме, у овом односу припадају истој лексичко-семантичкој групи односно имају исто основно значење речи. У већини случајева, издвојени придеви су сложене структуре, настали творбом речи, што је случај и са њиховим антонимима.

Поред тога, интересантни су и примери у којима синтагме представљају лексичке антониме али имајући у виду различит начин функционисања у електроенергетском систему, они немају супротстављену функцију, па их можемо окарактерисати као комплементарне антониме,²¹ попут:

²⁰ Ради се о две врсте напонске заштите па сходно томе, у антонимски однос не може се ставити: напонска – поднапонска, или напонска – пренапонска заштита.

²¹ Одражавајући, у основи, сличност у различитостима дела ванјезичке стварности, а потом и дела лексикона који је одсликава, антонимија оличава супротност смисла између две лексеме. У складу с природом те супротности, могуће је разликовати

<i>једнофазни прикључак</i>	‘single phase connection’ –
<i>трофазни прикључак</i>	‘three-phase connection’
<i>примарна струја</i>	‘primary current’ –
<i>секундарна струја</i>	‘secondary current’
<i>примарни намотај</i>	‘primary winding’ –
<i>секундарни намотај</i>	‘secondary winding’)
<i>директно мерење</i>	‘direct electricity metering’ –
<i>индиректно мерење</i>	‘indirect electricity metering’ –
<i>полуиндиректно мерење</i>	‘semi-indirect electricity metering’
<i>активна снага</i>	‘active power’ –
<i>реактивна снага</i>	‘reactive power’
<i>синхрони генератор</i>	‘synchronous generator’ –
<i>асинхрони генератор</i>	‘asynchronous generator’

У свом прототипском испољавању, комплементарна антонимија претпоставља немогућност поређења посматраних стања ствари (Prčić, 1997, стр. 105).

Међу анализираним синтагмама, запажамо пример: *дозвољене струје* који заправо означава *максимално дозвољене струје* ‘maximum allowed current’ у коме се *максимално* подразумева па се често и избацује из синтагме, чак и у писаним текстовима, и која нема свој антоним, односно не постоје *недозвољене струје* или *минимално дозвољене струје*. Исти је случај и са примером *одобрена снага* чији би антоним у општој лексици био придев: *неодобрена*, док он, као такав, у области коју испитујемо не постоји. У анализираној грађи јавља се и пример: *прекострујне заштите*, док, аналогно претходним примерима, *исподструјни* не постоји а исти је случај и са *високоуичинским осигурачем* јер *нискоуичински* не постоји.

Антонимија се индукује у основним, једнореферентним лексемама, управо у оним лексемама које индукују полисемију и деривацију и које искључују синонимију (као секундарну лексичку појаву). Ово упућује на закључак да је и антонимија, заједно са варирањем (полисемантичким и деривационим), основни механизам у организацији лексичког система (Гортан-Премк, 2004, стр. 149). А као што закључујемо, свакако, и електроенергетског.

У односу на укупан број примера у корпусу од 107 двочланих термиолошких синтагми које испитујемо у овом раду, можемо издвојити 12 антонимских парова (укупно 25 термиолошких синтагми), што значи да се антонимија јавља у 23% случајева у односу на укупан број синтагми. То значи да је антонимија у приличној мери заслужна за формирање овог терминосистема. Примери синонимије у електродистрибутивној, односно електроенергетској,

---

најмање пет основних врста антонимије – скаларну, комплементарну, дијаметралну, реципрочну и реверзивну (Prčić, 1997, стр. 102).

терминологији су ретки, можда управо због специфичности дисциплине која тежи што већој прецизности и одређености, а у обрађеном материјалу можемо издвојити два, у ком су обе лексеме домаћег порекла:

пренапонска заштита – ‘overvoltage protection’
 наднапонска заштита
 грана магнетезења – ‘magnetizing branch’
 попречна грана – оточна грана

За преостале три: ‘rated voltage’, ‘small power plant’, ‘single phase connection’, за које смо већ утврдили да имају своје синониме, паралелно се користе и домаћи и страни термини у преводу, о чему је већ било речи.

Од 107 примера анализираних синтагми, табелом 4 пружен је приказ испитиваних лексема према творбеним способностима.

типови термилошке лексике према начину творбе		број лексема	проц.
сложенице		8	7.5%
сложено-суфиксалне изведенице		3	3.0%
префиксалне (префиксално-суфиксалне) творенице: <i>над-</i> , <i>под-</i> , <i>раз-</i> , <i>при-</i> , <i>ин-</i> , <i>без-</i> , <i>а-</i> , <i>ин-</i> , <i>ре-</i>		18	17.0%
суфиксалне творенице	именички суфикси		7 6.5%
	придевски суфикси:	<i>-an/-ni</i>	49 46.0%
		<i>-ski</i>	11 10.0%
		<i>-ov</i>	2 1.9%
полисемантичне лексеме		37	34.5%
антоними		25	23.0%
синоними		5	4.7%

Табела 3. Термилошке синтагме приказане према броју лексема и њиховом проценту из одабраног корпуса.

4. Међујезички утицаји односно продор терминологије из других језика

Мада савремени стручњаци електроенергетике сматрају да за сваки стручни термин из страног језика треба пронаћи одговарајући еквивалент на српском језику, ипак постоји одређени број термина који су међународног карактера и као такви, већ су инкорпорирани у лексику савременог српског језика и прилагођени његовом писму и структури. То, свакако, има небројене предности јер се таквом унификацијом термина олакшава комуникација међу научницима

и стручњацима на различитим предавањима, конференцијама или, пак, при пословним контактима а никако не смемо заборавити ни стручну литературу чије је коришћење интернационализацијом термина у великој мери олакшано. Ако се узме у обзир и чињеница да је језик живи процес, онда је оваква појава сасвим природна и очекивана, поготово за доба у којем живимо а које се, између осталог, одликује и глобалном повезаношћу удаљених народа и језика. Поред тога, доминација утицаја језика народа чија наука у одређеном тренутку предњачи један је од кључних разлога који узрокује преузимање термина.

Када је српски језик у питању, приметан је јак утицај енглеског језика у последњих неколико декада, мада је уочљиво и присуство одређених термина који су, слободно речено, некритички усвојени. Охрабрујући су, пак, покушаји савремених стручњака електроенергетике да се стручни термини на енглеском језику замене домаћим терминима који би били у духу српског језика. Један од истакнутијих примера некритички усвојених термина је термин ‘recloser’ који се на српски језик најпре преводио као *интелигентни линијски прекидач* а потом и као *уклопник* (мада је често задржавао и свој изворни облик). С обзиром на чињеницу да енергетика као стручна област обилује уређајима који прекидају електрична кола а која се називају прекидачима јасно је да *интелигентни линијски прекидач* често није недвосмислено указивао на предмет који је представљао па је стога било неопходно направити разлику у односу на остале. Тако је и прихваћен израз *раскидач (струјног) кола* као његов еквивалент на српском језику.

5. Закључак

Мада се свака научна област може похвалити засебном терминологијом, није велики број оних које су доживеле толику експанзију последњих година, какав је случај са енергетиком. Упоредо са њеним развојем, а прилагођавајући се потребама савременог друштва и кретања, јавља се и нова, специфична лексика којом се, посредством различитих медија, истовремено обогаћује и наш стандардни језик.

С обзиром на специфичност ове научно-техничке гране коју карактерише универзална тежња ка што прецизнијем и егзактнијем, ту особину налазимо и на морфолошком плану на ком се свака синтагма, употребљена у јединици (или множини) на исти начин тј. истим бројем преводи на енглески језик. Одступања од опште прецизности налазимо у примерима двочланих синтагми на српском језику које се преводе монолексемом на енглески или у примерима вишечланих конструкција у енглеском које своје еквиваленте налазе у двочланим синтагмама на српском језику.

Из анализе разматраних примера можемо закључити да делови синтагми (стандардне лексеме) могу коезистирати у општем лексичком систему када се издвоје из синтагми које испитујемо, самостално, али да се таква њихова способност губи када су употребљени у синтагматском односу језика струке, јер као такве нису својствене општем говору и недвосмислено указују на одређену појаву унутар електроенергетског система, место или целину уређаја неопходних за функционисање система. У прилог томе иде и чињеница да се такве речи употребљавају уз именицу и служе као атрибути па тако образују именичке синтагме карактеристичне за електроенергетску струку. Из тог разлога, врло је тешко ове термилошке синтагме употребити независно од термилошког поља којем припадају па стога оне и остају затворене у својим термилошким круговима. Овакве синтагме представљају јединство појма или представе, чинећи тако унутрашњу „форму“ језика (Белић, 1958), а ми слободно можемо додати, језика струке.

У односу на укупан број анализираних лексема из синтагми у овом раду, тек петину чине термини страног порекла (у највећем броју случајева преузети су директно из латинског и грчког језика, док у нешто мањем броју из француског, немачког и енглеског језика). Од укупно 107 термилошких синтагми које чине анализирани корпус, 13% заузимају реченичне конструкције у ком су оба члана страног порекла, чак 44% одликује се синтагмама у ком су обе лексеме домаћег порекла док се 43% односи на синтагме комбинованог порекла. Иако је број префикса односно суфикса сведен на тек неколико различитих форманата (имамо девет различитих облика префикса у анализираним материјалу и седам различитих облика суфикса), префикси су у много мањој мери заслужни за формирање одабраног термилошког корпуса (17%) док су суфикси заступљени у чак 65% случајева, у односу на укупан број анализираних лексема. Па ипак, мада њихова деривациона улога није једнака у формирању конкретне термилошке базе, она је подједнако важна. Поред тога, тек 11 лексема из ове грађе одликује се сложеном структуром коју карактерише јасна мотивација оба дела лексеме. Ограничен број лексема из синтагми анализираних у овом раду (њих 37), показује и особину полисемантичности. Карактеристику затвореног терминосистема потврђују и примери синонимије из разматраног материјала који су веома ретки (тек пет лексема показало је ову особину), док се антонимија показала као један од значајнијих механизма у организацији лексичког система струке коју испитујемо (присутна је чак 23% у корпусу који анализирамо).

Како термилошке синтагме које анализирамо одражавају свеобухватно знање из области електроенергетике које својим семантичким обележјима пружају језичку и појмовну тачност, и поред тога што показују тежњу за стварањем антонимије, у малом броју случајева синонимије или што пружају отпор полисемији, ово истраживање је показало да се њихова ограниченост на

сопствени терминосистем не доводи у питање и да другачије односе не могу успоставити у стандардној, па чак ни у неформалној употреби.

С обзиром на то да је рађена на малом узорку термиолошких синтагми, ова лингвистичка анализа пружа само делимичан одговор на лексичка питања која су овим радом обрађена. Иако скроман допринос, значајно је полазиште и добар темељ за даљи преводилачки рад на званичним актима у електродистрибутивној делатности као што су техничке препоруке и интерни стандарди којима се допуњују Правила о раду дистрибутивног система. Поред тога, представља и солидан подстицај за разматрање лексичких питања у стручним круговима, односно прецизно одређивање значења одређених термина као и стандардизацију терминологије унутар специјализоване струке.

Литература

- Anić, Vladimir, Dunja Brozović-Rončević, Ivo Goldstein, Slavko Goldstein, Ljiljana Jojić, Ranko Matasović i Ivo Pranjković. *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb : Novi liber, 2002.
- Barić, Eugenija. *Imeničke složenice i neprefiksalne i nesufiksalne tvorbe*. Zagreb : Liber, 1980.
- Белић, Александар. *О језичкој природи и језичком развоју: лингвистичка испитивања*. Београд : Нолит, 1958.
- Bowker, Lynne. “Terminology and translation”. In: *Handbook of Terminology*, edited by Hendrik J. Kockaert and Frieda Steurs, Vol. 1, pp 304–323, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 2015.
- Cabré, M Teresa. *Terminology: Theory, methods and applications*. Amsterdam : John Benjamins Publishing, 1999.
- Драгићевић, Рајна. *Лексикологија српског језика*. Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2010.
- Гортан-Премк, Даринка. *Полисемја и организација лексичког система у српскоме језику*. Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2004.
- Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском језику, први део: слагање и префиксација*. Београд : Завод за уџбенике и наставна средства, 2002.
- Лаиновић-Стојановић, Надежда. „Лингвистичка анализа научног стила руског и српског језика у области електротехнике (лексички ниво)“. Докт. дисертација, Универзитет у Београду, 1996.
- Матица српска. *Речник српског језика*. Нови Сад : Матица српска, 2011.
- Melby, Alan K. “Terminology in the age of multilingual corpora”. *The Journal of Specialised Translation*, 18(2012):7–29. http://www.jostrans.org/issue18/art_melby.php.

- Prčić, Tvrtko. *Semantika i pragmatika reči*. Sremski Karlovci; Novi Sad : Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 1997.
- Schmitz, Klaus-Dirk and Daniela Straub. *Successful terminology management in companies: practical tips and guidelines: basic principles, implementation, cost-benefit analysis and system overview*. Stuttgart : Tekom, 2010.
- Шипка, Данко. *Основи лексикологије и сродних дисциплина*. Нови Сад : Матица српска, 2006.
- Влада Републике Србије, Канцеларија за европске интеграције. *Приручник за превођење правних аката Европске уније*. Београд: Република Србија, Влада, Канцеларија за европске интеграције, 2013.

Прилог – Терминолошке синтагме на српском и енглеском језику са пореклом речи²²

Терминолошка синтагма на српском	Порекло прве лексеме	Порекло друге лексеме	Терминолошка синтагма на енглеском
1 активна снага	лат. <i>activus</i>		active power
2 асинхрони генератор	грч. <i>synchronos</i>	лат. <i>generator</i>	asynchronous generator
3 безнапонска пауза		грч. <i>pausis</i>	voltage interruption
4 Бухолцова заштита			Buchholz protection
5 високоучински осигурач			knife blade fuse
6 вршна снага			peak power
7 вршно оптерећење			peak load
8 генераторски прекидач	лат. <i>generator</i>		generator circuit breaker
9 грана магнећења		нлат. <i>magnetizare</i>	magnetizing branch
10 губитак снаге			power loss
11 далеководно поље			overhead line bay
12 директно мерење	лат. <i>directus</i>		direct electricity metering
13 дистрибутивна мрежа	нлат. <i>distributivus</i>		distribution network
14 дистрибутивни објекат	нлат. <i>distributivus</i>	лат. <i>obiectum</i>	distribution facility
15 диференцијална заштита	нлат. <i>differentialis</i>		differential protection
16 дозвољена струја			(maximum) allowed current

²² Колоне *Порекло прве лексеме* и *Порекло друге лексеме* су попуњене само уколико лексема из терминолошке синтагме има страно порекло.

Термиолошка синтагма на српском	Порекло прве лексеме	Порекло друге лексеме	Термиолошка синтагма на енглеском
17 електрична енергија	фр. <i>electricque</i>	гр. <i>energeia</i>	electricity
18 електрични лук	фр. <i>electricque</i> од грч. <i>elektron</i>		electrical arc
19 електроенергетски објекат	грч. <i>elektron</i> ; грч. <i>energetikos</i>	лат. <i>obiectum</i>	power facility
20 електроенергетски систем	грч. <i>elektron</i> ; грч. <i>energetikos</i>	гр. <i>systema</i>	power system
21 електроенергетска анализа	грч. <i>energetikos</i>	грч. <i>analysis</i>	power analysis
22 енергетски претварач	грч. <i>energetikos</i>		power converter
23 енергетски трансформатор	грч. <i>energetikos</i>	нлат. <i>transformator</i>	power transformer
24 заштитини намотај			protective winding
25 заштитини уређај			protective device
26 земљоспојна заштита			earth fault protection
27 индиректно мерење	лат. <i>indirectus</i>		indirect electricity metering
28 инсталисана снага	срлат. <i>installatio</i>		capacity
29 једнополна шема	лат. <i>polus</i>	нем. <i>schema</i>	single-line diagram
30 једнофазни прикључак	грч. <i>phasis</i>		single phase connection
31 монофазни прикључак			
31 карактеристична импеданса	грч. <i>charakteristikos</i>	енгл. <i>impedance</i> од лат. <i>impedire</i>	characteristic impedance
32 коефицијент свођења	нлат. <i>coefficiens</i>		referring coefficient
33 коефицијент фликера	нлат. <i>coefficiens</i>	енгл. <i>flick</i>	flicker coefficient
34 комбиновани рад	лат. <i>combinare</i>		combined operation
35 кондензаторска батерија	нлат. <i>condensator</i>	фр. <i>batterie</i>	capacitor battery
36 конзумно подручје	лат. <i>consumere</i>		consumption area
37 контактни термометар	лат. <i>contactus</i>	грч. <i>thermos metron</i>	грч. contact thermometer
38 кратак спој			short circuit
39 краткоспојна заштита			short-circuit protection
40 критеријум сигурности	грч. <i>kriterion</i>		security criterion
41 кружна фреквенција		лат. <i>frequentia</i>	angular frequency
42 максимално оптерећење	нлат. <i>maximalis</i>		maximum / peak load
43 мала електрана		фр. <i>electricque</i>	small power plant
44 мини електрана			
44 мерна група		фр. <i>groupe</i> од итал. <i>gruppo</i>	metering group

Терминолошка синтаagma на српском	Порекло прве лексеме	Порекло друге лексеме	Терминолошка синтаagma на енглеском
45 мерна опрема			metering equipment
46 мерни (разводни) орман		срлат. <i>armarium</i>	cubicle
47 мерни намотај			metering winding
48 мерни уређај			metering device
49 мерно место			metering point
50 место прикључења			connection point
51 минимално оптерећење	лат. <i>minimalis</i>		minimum load
52 надземни вод			overhead line
53 надземни прикључак			overhead connection
54 надпобуђени режим		фр. <i>regime</i> од лат. <i>regimen</i>	overexcitation regime
55. надфреквентна заштита	лат. <i>frequens</i>		overfrequent protection
56 називни напон назначени напон номинални напон			rated voltage
57 назначена струја			rated current
58 напонска заштита			voltage protection
59 одводник пренапона			surge arrester
60 одобрена снага			approved power
61 острвски рад			island operation
62 острвско напајање			island supply
63 пад напона			voltage drop
64 паралелни рад	грч. <i>parallelos</i>		parallel operation
65 погонска снага			operating power
66 погонско стање			operating state
67 подземни вод			underground line
68 подземни прикључак			underground connection
69 поднапонска заштита			undervoltage protection
70 подпобуђени режим		фр. <i>regime</i> од лат. <i>regimen</i>	underexcitation regime
71 подфреквентна заштита	лат. <i>frequens</i>		underfrequent protection
72 полуиндиректно мерење	лат. <i>directus</i>		semi-indirect electricity metering
73 поремећени погон			operation disturbance
74 поуздан погон			reliable operation
75 предаја (електричне) енергије		грч. <i>energetikos</i>	electricity delivery

Термиолошка синтагма на српском	Порекло прве лексеме	Порекло друге лексеме	Термиолошка синтагма на енглеском
76 прекострујна заштита			overcurrent protection
77 пренапонска заштита наднапонска заштита			overvoltage protection
78 преносни систем		грч. <i>systema</i>	transmission system
79 привидна снага			apparent power
80 прикључни вод			connection line
81 примарна струја	лат. <i>primarius</i>		primary current
82 примарни намотај	лат. <i>primarius</i>		primary winding
83 разводно постројење			switchyard
84 раскидач (струјног) кола			recloser
85 расколни апарат		лат. <i>apparatus</i>	switching device
86 растављач снаге			power disconnector
87 реактивна снага	лат. <i>reactivus</i>		reactive power
88 резервна заштита	фр. <i>reserve</i>		reserve protection
89 секундарна струја	лат. <i>secundarius</i>		secondary current
90 секундарни намотај	лат. <i>secundarius</i>		secondary winding
91 сигурност напајања			security of supply
92 синхрони генератор	гр. <i>synchronos</i>	лат. generator	synchronous generator
93 снага трансформатора		нлат. <i>transformator</i>	transformer power
94 спојни прекидач			connection circuit breaker
95 спојно поље			usbar coupler
96 стационарни режим	клат. <i>stationarius</i>	фр. <i>regime</i> од лат. <i>regimen</i>	stationary regime
97 струје земљоспоја			earth fault current
98 струјно оптерећење			current load
99 Тевененова импеданса		енгл. <i>impedance</i> од лат. <i>impedire</i>	Thevenen's impedance
100 трансформаторска станица	нлат. <i>transformator</i>		substation
101 графо (трансформаторско) поље	нлат. <i>transformator</i>		transformer bay
102 трофазни прикључак	грч. <i>phasis</i>		three-phase connection
103 уклопна шема		нем. <i>schema</i>	topology diagram
104 уклопно стање			topology condition
105 управљање системом		грч. <i>systema</i>	system control
106 фактор поремећаја	лат. <i>factor</i>		disturbance factor
107 фактор снаге	лат. <i>factor</i>		power factor